

Державний вищий навчальний заклад
«Донецький національний технічний університет»
Кафедра управління і фінансово-економічної безпеки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

_____ Леонід Бачурін

« _____ » _____ 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОНД 2.03 «ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ МЕНЕДЖМЕНТУ»

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Рівень освіти: перший (бакалаврський)

Спеціальність(ості) _____ 073 Менеджмент _____

(шифр і назва спеціальності(тей))

Освітня програма _____ «Менеджмент» _____

(назва освітньої програми)

Мова навчання: українська

Робоча програма навчальної дисципліни Теорія та історія менеджменту

(повна назва дисципліни)

для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 073 Менеджмент

« ____ » _____ 2022 року. – 8 с.

Розробники: О.В. Мізіна, к.е.н., доцент, доцент кафедри управління і фінансово-економічної безпеки

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри управління і фінансово-економічної безпеки

(назва кафедри)

Протокол № 1 від. “ 31 ” серпня 2022 р.

Завідувачка кафедрою управління і фінансово-економічної безпеки

“ ____ ” _____ 20__ р. _____ (Попова О.Ю.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією 07 Управління та адміністрування

(шифр, назва)

Протокол № ____ від. “ ____ ” _____ 20__ р.

“ ____ ” _____ 20__ р. Голова _____ (Ляшок Я.О.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Загальна інформація

Форма навчання	Денна	Заочна
Статус	Обов'язкова	
Обсяг в кредитах ЄКТС	6	
Обсяг в годинах за навчальним планом, разом: в тому числі:	180	
лекції:	32 години	6 годин
практичні заняття:	32 години	4 години
лабораторні заняття:	-	-
семінари:	-	-
самостійна робота:	116 годин	170 годин
Форма підсумкового контролю	Екзамен	
Дисципліну викладають	Викладач: Мізіна Олена Вікторівна https://donntu.edu.ua/fem/ufeb olena.mizina@donntu.edu.ua	

Передумови для вивчення дисципліни:

перелік дисциплін, які мають бути вивчені раніше: економічна теорія, психологія.

перелік раніше здобутих результатів навчання: формування у студентів комплексного розуміння ключових аспектів економіки; навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань; здатність грамотно спілкуватись в усній та письмовій формі державною мовою

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Теорія та історія менеджменту» є формування уявлень про умови і чинники, що вплинули на формування менеджменту на різних етапах розвитку економіки і суспільства; оволодіння теоретичними знаннями і практичними навиками з питань еволюції управлінської думки; формування у здобувачів освіти розуміння особливостей теорії та практики управління, які необхідні майбутньому керівнику; розвиток у майбутніх менеджерів управлінської думки в контексті з економічними, соціальними і політичними аспектами життя.

Компетентності:

загальні – здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу; здатність до проведення досліджень на відповідному рівні; здатність генерувати нові ідеї (креативність); здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

фахові - здатність визначати та описувати характеристики організації; здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища; здатність визначати перспективи розвитку організації; вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними; здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту; здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту; здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення; здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

Програмні результати навчання: демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту; демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень; демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації; демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним; оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації; виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера

3. Очікувані результати навчання

Очікувані результати навчання полягають у тому, що в процесі викладання дисципліни у студентів формуються наукові погляди і рекомендації до практичної діяльності менеджерів, вміння орієнтуватися у теоретичній літературі з питань менеджменту, характеризувати школи управління й основні підходи до його вчення; уміння аналізувати різні школи управління та застосовувати набуті теоретичні при вирішенні практичних питань.

4. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- екзамен;
- стандартизовані тести;
- доповіді на практичних заняттях;
- реферативні роботи;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті як перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи, так і оцінювання виконання відповідних робіт. Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять і система оцінювання рівня знань студентів визначаються відповідно до розподілу балів за темами навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль проводиться як семестровий при проведенні іспиту з навчальної дисципліни.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Роботи, що виконуються під час семестру (практичні та індивідуальна реферативна робота) відповідно до прийнятої в ДонНТУ схеми оцінювання дають можливість отримати до 40 балів із 100 можливих. Максимальний бал, визначений схемою оцінювання, наведеною нижче, можливо отримати за умови своєчасного та правильного виконання завдань. За наявності помилок або при несвоєчасному виконанні оцінка знижується до 60% від максимальної.

Письмовий екзамен оцінюється максимум у 60 балів.

Схема оцінювання:

- денна форма навчання

Пр.1	Пр.2	Пр.3	Пр.4	Пр.5	Пр.6	Пр.7	Пр.8	Інд. завд.	Поточний контроль	Іспит	Максимальний бал
4	4	4	4	4	4	4	4	8	40	60	100
2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	4,8	24		

- заочна форма навчання

Пр.1	Пр.2	Пр.3	Пр.4	Пр.5	Пр.6	Пр.7	Пр.8	Інд. завд.	Поточний контроль	Іспит	Максимальний бал
	12				12			16	40	60	100
	7,2				7,2			9,6	24		

Примітки: 1) Пр1, Пр2 і т.д практичні роботи;

2) У чисельнику максимальний бал – при своєчасному та правильному виконанні,
у знаменнику – мінімальний (при правильному, але несвоєчасному виконанні)

Результати підсумкового контролю оцінюються за 100-бальною шкалою та чотирибальною («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Відповідність між шкалами встановлюється наступним чином:

Оцінка	
За 100-бальною шкалою	Для екзамену
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Основні теми дисципліни

- Тема 1. Теоретичні основи курсу «Теорія та історія менеджменту»
- Тема 2. Зародження світової управлінської думки
- Тема 3. Виникнення і розвиток школи наукового управління
- Тема 4. Адміністративна (класична) школа управління
- Тема 5. Школа людських відносин
- Тема 6. Кількісна управлінська школа. Розвиток наукового менеджменту
- Тема 7. Розвиток управлінської думки в Україні
- Тема 8. Сучасна управлінська наука: теорія та практика

6.2. Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Д.ф.н.	З.ф.н.
1	Тема 1. Теоретичні основи курсу «Теорія і історія менеджменту»	4	
2	Тема 2. Зародження світової управлінської думки	4	2
3	Тема 3. Виникнення і розвиток школи наукового управління	4	
4	Тема 4. Адміністративна (класична) школа управління	4	
5	Тема 5. Школа людських відносин	4	
6	Тема 6. Кількісна управлінська школа. Розвиток наукового менеджменту	4	2
7	Тема 7. Розвиток управлінської думки в Україні	4	
8	Тема 8. Сучасна управлінська наука: теорія та практика	4	
Усього годин		32	4

6.3. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені навчальним планом.

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Д.ф.н.	З.ф.н.
1	Тема 1. Теоретичні основи курсу «Теорія і історія менеджменту»	13	20
2	Тема 2. Зародження світової управлінської думки	13	20
3	Тема 3. Виникнення і розвиток школи наукового управління	13	20
4	Тема 4. Адміністративна (класична) школа управління	13	20
5	Тема 5. Школа людських відносин	13	20
6	Тема 6. Кількісна управлінська школа. Розвиток наукового менеджменту	14	20
7	Тема 7. Розвиток управлінської думки в Україні	14	20
8	Тема 8. Сучасна управлінська наука: теорія та практика	14	21
9	Виконання ІНДЗ	9	9
Усього годин		116	170

6.5. Індивідуальні та/або групові завдання

Основна мета виконання студентами індивідуальних робіт – закріпити знання, отримані ними під час лекційних і практичних занять, поглиблено дослідити окремі тематичні питання навчальної дисципліни.

До індивідуальних завдань відносяться: виконання реферативних робіт (передбачено навчальним планом), підготовка тез до виступу на конференціях, участь в конкурсах наукових робіт тощо.

Тематика індивідуальних завдань (рефератів):

1. Організація як форма діяльності людей.
2. Еволюція управлінської думки як предмет історії вчень менеджменту.
3. Основні положення традиційного і сучасного менеджменту.
4. Методи вивчення історії менеджменту.
5. Еволюція вимог до менеджерів.
6. Школи управління й основні підходи до його вивчення.
7. Меркантилізм.
8. Фізіократія.
9. Пробудження управлінської думки. Ранні вчення менеджменту.
10. Роберт Оуен – менеджер і батько сучасного менеджменту з управління персоналу.
11. Розвиток управлінської думки в Україні до середини XIX століття.
12. Наукові погляди Михайла Андрійовича Балудянського.
13. Наукові погляди Василя Назаровича Каразіна.
14. Випускники Києво-Могилянської Академії та розвиток управлінської думки в Україні до середини XIX століття.
15. Наукові погляди Івана Васильовича Вернадського.
16. Наукові погляди Миколи Християновича Бунге.
17. Наукові погляди Михайла Івановича Туган-Барановського.
18. Менеджмент періоду промислової революції в Англії.
19. Індустріалізація в США: пріоритети управління і виробництва.
20. Формування менеджменту в США: Даніел Крей Маккалум, Генрі Варнум Пурр.
21. Поширення знань про управління. Виникнення освіти для менеджерів в США.
22. Фредерік Тейлор – творець наукового менеджменту. Наукові праці Ф.Тейлора.
23. Науковий менеджмент Генрі Ганта.
24. Наукові розробки подружнього союзу Френка і Ліліан Гілбрейт.
25. Гаррінгтон Емерсон: досягнення ефективності через організацію.
26. Принципи продуктивності Гаррінгтона Емерсона.
27. Анрі Файоль: особистість і кар'єра.
28. Принципи менеджменту. Елементи менеджменту.
29. Уніфікація завдань менеджменту. Ліндел Урвік.
30. Цілі організації і координація дій. Джеймс Муні.
31. Бюрократія як “ідеальний тип” адміністративної організації.
32. Елементи бюрократії.
33. Народження промислової психології. Гюго Мюнстерберг.
34. Філософ бізнесу Меррі Фоллет.
35. Хоторнські дослідження та становлення школи людських відносин.
36. Наукові погляди Фріца Ротлісбергера.
37. Людські відносини, лідерство і мотивація.
38. Організаційна інтеграція Честера Бернарда.
39. Теорія ієрархії потреб за Абрахама Маслоу.
40. Мотивація для самореалізації.
41. Теорія загальних систем Людвіга фон Берталафі, Кеннета Боулдінга.
42. Концепція управління згідно з цілями Пітера Друкера.
43. Модель “Мак-Кінсі 7С” Томаса Пітерса і Роберта Уотермана.
44. Концепція стратегічного управління Ігора Ансоффа.
45. Стратегія функціонування Майкла Портера.

46. Сучасні стратегії розвитку.
47. Особливості і тенденції сучасного менеджменту.
48. Теорія “поведінки людини” Кріса Арджиріса.
49. Теорія “Х” та “У” Дугласа Мак-Грегора.
50. Теорія “Z” Вільяма Оучі.
51. Розвиток національно обумовленої управлінської думки.
52. Концепція “Організаційного управління” О.О. Богданова.
53. Концепція “Фізіологічного оптимуму” О.А. Єрманського (Малиновського).
54. Концепція “Вузької бази” О.К. Гастєва.
55. Концепція “Організаційної діяльності” П.М. Керженцева.
56. “Соціально-трудова концепція управління виробництвом” Н.А.Вітке.
57. “Теорія адміністративної ємності” Ф.Р. Дунаєвського.
58. Управлінська думка повоєнного періоду.
59. Професіоналізація менеджменту в Україні.
60. Бізнес-освіта в умовах професіоналізації менеджменту.
61. Умови і причини зародження професійного менеджменту.
62. Особливості менеджменту в цивілізаціях Сходу.
63. Вплив культурного середовища на розвиток теорії і практики менеджменту.
64. Управлінські ідеї в працях Н. Макіавеллі.
65. Промислова революція та її вплив на практику управління.
66. Менеджмент як фактор виробництва.
67. Промислова революція і проблема підготовки персоналу.
68. Піонери менеджменту в індустріальну епоху.
69. Особливості розвитку професійної освіти в окремих країнах (США, Великобританія, Франція, Німеччина, Японія, Китай, Росія та ін)
70. Перспективи розвитку сучасного менеджменту.
71. Розвиток принципів менеджменту теоретиками і практиками управління.

7. Література

7.1. Основна

1. Ковтун Н. С., Літовченко Б. В. Історія вчень менеджменту. Практикум : навчальний посібник. – Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2019. – 75 с.
2. Пічугіна Т. С. Теорія управління та концепції бізнесу [Електронний ресурс]: навч. посібник / Т. С. Пічугіна, А. П. Грінько, Л. І. Безгінова. – Х. : ХДУХТ, 2017. -122 с.
3. Лисенко О.А. Історія менеджменту [Електронний ресурс]: конспект лекцій для студ. напр. підгот. 6.030601 «Менеджмент» ден. та заоч. форм навч. / О.А. Лисенко. – К.: НУХТ, 2014. – 60 с.
4. Юрик Н.Є. Історія менеджменту: Курс лекцій. – Тернопіль : ТНТУ імені Івана Пулюя, 2015. – 114 с.

7.2. Допоміжна

1. Дідковська, Л.Г. Історія вчень менеджменту: навчальний посібник /Л.Г. Дідковська, П.Л. Гордієнко. – К.: Алерта, 2008. – 477 с.
2. Кредисов, А.І. Історія вчень менеджменту: підручник / А.І. Кредисов. – К.: Знання України, 2001. – 300 с.
3. Сучасні концепції менеджменту : навч. посіб. / за ред. д-ра екон. наук, проф. Л.І. Федулової. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 536 с.
4. Туленков, М.В. Сучасний менеджмент (теорії, концепції, моделі): навч. посіб. / М.В. Туленков, О.Г. Чувардинський, Ю.Ж. Шайгородський. – К.: Український центр політичного менеджменту, 2008. – 376 с.

5. Туленков, М.В. Сучасні теорії менеджменту : навч. посіб. / М.В. Туленков. – К. : Каравела, 2007. – 304 с.
6. Рудінська, О.В. Менеджмент: теорія менеджменту. Організаційна поведінка. Корпоративний менеджмент: навч. посіб. / О.В. Рудінська, С.А. Яроміч, І.О. Молоткова . – К. : Ельга, Ніка-Центр, 2002 . – 335 с

7.3. Методична

1. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Теорія і історія менеджменту» для студентів освітнього ступеня Бакалавр галузі знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 073 «Менеджмент» денної та заочної форм навчання / Укладач О.В. Мізіна. – Покровськ: ДонНТУ, 2021. – 84 с. URL: <http://ea.donntu.edu.ua:8080/jspui/handle/123456789/32684>
2. Методичні рекомендації до проведення практичних занять з дисципліни (плануються до видання)

8. Інформаційні ресурси

www.president.gov.ua – офіційний сайт Президента України
www.rada.gov.ua – офіційний сайт Верховної Ради України
www.kmu.gov.ua – Урядовий портал (Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України)
www.minfin.gov.ua – офіційний сайт Міністерства фінансів України
www.emeraldinsight.com/Insight/menuNavigation.do?hdAction=InsightHome - сайт містить періодичні видання з бізнесу й менеджменту;
www.me.gov.ua . - Міністерство економіки України
www.business.ua - щотижневик «Бізнес»;
<http://www.iib.com.ua> - Міжнародний інститут бізнесу
www.nbu.gov.ua - Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського
www.economy.nayka.com.ua - Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка»